
Kyrkomötet Ekonomi- och egendomsutskottets betänkande 2014:2

Fördelning av vinsten från prästlönetillgångarna

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas två motioner som rör fördelning av vinsten från prästlönetillgångarna.

Motion 2014:8 föreslår att kyrkostyrelsen får i uppdrag att återkomma med förslag om ändring i kyrkoordningen att det blir möjligt för stiftens församlingar att fördela denna vinst mellan församlingarna på ett rättvisare sätt. Utskottet konstaterar att församlingarnas andelar i avkastningen från prästlönetillgångarna är lagskyddade, Svenska kyrkan kan därmed inte själv besluta om ändringar i dessa andelstal. Utskottet förordar därför avslag på motion 2014:8.

Motion 2014:33 föreslår att kyrkostyrelsen får i uppdrag att se över regelverket för utjämnningssystemet för att optimera avkastningen från prästlönetillgångarna. Utskottet erfar att en översyn av utjämnningssystemet som kyrkostyrelsen initierat för närvarande pågår. Denna översyn inkluderar den del av systemet som berör prästlönetillgångarna. Mot denna bakgrund föreslår utskottet att motion 2014:33 avslås.

Till betänkandet finns en reservation.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

1. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2014:8.
2. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2014:33.

Motionernas förslag

Motion 2014:8 av Elsa Christersson och Carl-Henrik Henriz, Rättvisare fördelning av vinsten från prästlönetillgångarna

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att komma med förslag till kyrkomötet om sådan ändring i kyrkoordningen att det blir möjligt för stiftens församlingar att fördela vinsten från prästlönetillgångarna mellan församlingarna på ett mera rättvist sätt.

Motion 2014:33 av Mats Nilsson, Avkastningen på prästlönetillgångarna

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att se över regelverket för utjämnningssystemet för att optimera avkastningen från prästlönetillgångarna.

Bakgrund

Bestämmelser i lagstiftningen och kyrkoordningen om andel i avkastningen från prästlönetillgångarna

Enligt lagen (1998:1952) om införande av lagen (1998:1591) om Svenska kyrkan 10 § andra stycket har en församling eller samfällighet, som den 31 december 1999 enligt 41 kap. 11 och 28 §§ i kyrkolagen hade rätt till andel i avkastningen av prästlönetillgångarna, fortfarande samma rätt om inte annat anges i tredje stycket. Därvid ska fortfarande gälla att högst hälften av avkastningen får användas till andra kyrkliga ändamål. Enligt paragrafens tredje stycke krävs tillstånd av Kammarkollegiet för att göra ändringar i fråga om rätten till andel i avkastningen av prästlönetillgångarna. Därvid ska tillämpas de grunder för ändring som anges i 1 § i permutationslagen (1972:205) samt 3 och 4 §§ i samma lag.

Av 46 kap. 2 § andra stycket i kyrkoordningen framgår vidare, att församlingarna har andelar i avkastningen från prästlönetillgångarna efter hur stor del av tillgångarna som kommer från respektive församling.

Bestämmelser i kyrkoordningen om ekonomisk utjämning för stiftet

Enligt 44 kap. 16 § i kyrkoordningen kan stiftet få medel för sin verksamhet, *stiftsbidrag*.

Enligt 44 kap. 4 § i kyrkoordningen uttas årligen en särskild utjämningsavgift. Avgiften är femtio procent av den nettovinst som uppkommer under räkenskapsåret på förvaltningen av prästlönetillgångarna. Nettovinsten på förvaltningen av prästlönefastigheterna utgörs av vad som återstår av vinsten från den samlade förvaltningen av denna egendom efter det att stiftet har avsatt de medel som behövs för förvaltningen av egendomen. Nettovinsten av prästlönefondens förvaltning utgörs av avkastningen under räkenskapsåret, minskad med ett belopp som har avsatts för att säkra fondkapitalet mot inflationen. Samtidigt som vinstmedel av förvaltningen betalas ut till församlingarna får stiftet tillgodogöra sig särskild utjämningsavgift med högst samma belopp. Om avgiften överstiger stiftets bruttobidrag inom ramen för det nationella utjämningssystemet, ska prästlönetillgångarna betala in den överskjutande delen av avgiften till den nationella nivån.

Den sista meningen om betalning av överskjutande särskild utjämningsavgift i bestämmelsen ovan är ny och trädde i kraft den 1 januari 2013. Ett enligt Ekonomi- och egendomsutskottet i 2012 års kyrkomöte anförde följande vid sin behandling av kyrkostyrelsens skrivelse KsSkr 2012:3, kapitel 5 Särskild utjämningsavgift. Utskottet delar kyrkostyrelsens uppfattning att det inte är rimligt att betydande belopp ska tillfalla ett eller flera stift enbart på grund av en bestämmelse, som i efterhand har visat sig vara felaktigt utformad. Utskottet syftade då på den utväxling av stiftsbidrag och särskild utjämningsavgift som genomfördes per den 1 januari 2005 genom ändring av nämnda bestämmelse i kyrkoordningen om särskild utjämningsavgift. Före 2005 betalade prästlönetillgångarna in hela den särskilda utjämningsavgiften från förvaltningen av prästlönetillgångarna till den nationella nivån. Det utredningsarbete som ledde till att stiftet enligt kyrkoordningen istället skulle få tillgodogöra sig särskild utjämningsavgift, förutsåg inte att särskild utjämningsavgift för vissa stift under vissa år kunde överstiga det stiftsbidrag brutto som stiftet får av den nationella nivån. Kyrkomötet beslutade i enlighet med utskottets förslag.

I december 2012 fastställde kyrkostyrelsen *Direktiv till utredningen om Svenska kyrkans fastigheter och utjämningsystem*. Utredningen ska lägga fram sina förslag till kyrkostyrelsen senast den 15 april 2015. Enligt direktiven vad gäller utjämnings-systemet ska utredningen bland annat utvärdera systemets måluppfyllelse och utformning och föreslå förändringar av utjämnningen i Svenska kyrkan. I utredningen inkluderas inkomst- och kostnadsutjämnning, stiftsbidrag och särskild utjämningsavgift, men inte den allmänna utjämningsavgiften.

Utskottets överväganden

Motion 2014:8

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2014:8.

Utskottet konstaterar att den utdelning från prästlönetillgångarna som stiftet varje år gör till församlingar och pastorat beräknas efter lagskyddade andelstal som respektive församling har. Dessa andelstal kan endast ändras av Kammarkollegiet efter särskild prövning. Svenska kyrkan äger därmed inte själv frågan hur de vinstmedel som delas ut från prästlönetillgångarna ska fördelas mellan församlingarna.

Utskottet föreslår mot denna bakgrund att motionen avslås.

Motion 2014:33

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2014:33.

Utskottet erfar att kyrkostyrelsen tillsatt en utredning som för närvarande gör en översyn av Svenska kyrkans utjämningsystem och som ska lämna sina förslag till kyrkostyrelsen i april 2015. I den utredningen inkluderas den särskilda utjämningsavgiften, som utgör den del av utdelningen från prästlönetillgångarna som tillfaller utjämningsystemet. Det skulle mot den bakgrunden vara olämpligt att i nuläget ge kyrkostyrelsen ett utredningsuppdrag som rör utjämningsystemet.

Utskottet föreslås därför att motionen avslås.

Uppsala den 25 september 2014

På Ekonomi- och egendomsutskottets vägnar

Jan G Nilsson, ordförande

Jan Östlund, sekreterare

Beslutande: Jan G Nilsson, ordförande, Tommy Eriksson, Mats Ludvigsson, Gun Eriksson, Linn Berglin, Birgitta Söderfeldt, Peter Bernövall, Ragnhild Bertius, Anders Brunnstedt, Samuel Lilja, Peter Nordgren, Carina Håkansson, Magnus Ek, Rutger Gram och Heléne Lundström.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Magnus Nilsson, Marie Johansson, Titti Ådén, Leif Grip, Linda Isberg, John-Erik Stureson, Kerstin Andersson-Carlsson, Åke Löfstrand, Margareta Andersson, Jan-Åke Isaksson, Dan Kareliusson, Carl-Henrik Henriz och Marie-Helena Fjällås.

Biskop Hans-Erik Nordin har deltagit i utskottets överläggningar.

Reservation

Vi föreslog att Svenska kyrkans prästlönetillgångar genom en ändring i kyrkoordningen förändras så att andelarna till församlingarna blir mer rättvist fördelade än för närvarande, där fördelningen ytterst sett går tillbaka på donationer under 1300-talet.

Jag reserverar mig till förmån för bifall till motion 2014:8.

Heléne Lundström